

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล(KM)

๑. ชื่อองค์ความรู้ เทคนิคการบริหารจัดการโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ทฤษฎีใหม่รูปแบบ “โคก หนอง นา” พช. อำเภอหนองหญ้าปล้อง

๒. เจ้าขององค์ความรู้ นางสาวจิรนนท์ ธรรมชาติ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ รักษาการแทน พัฒนาการอำเภอหนองหญ้าปล้อง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

๓. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์โลกในปัจจุบัน มีความผันแปรสูงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ซึ่งล้วนส่งผลถึงประเทศไทยที่เริ่มเปลี่ยนจากสังคมเกษตรสู่สังคมอุตสาหกรรม อีกทั้ง ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด การค้าระหว่างประเทศจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกในการพัฒนาและนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศ รวมทั้งมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งเศรษฐกิจและการค้าของไทยในระยะที่ผ่านมาขยายตัวในอัตราที่สูง แต่จากสถานการณ์เศรษฐกิจและการค้าของโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ได้มีการนำมาตรการใหม่ๆ มาเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้ามากขึ้น ผู้ที่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้มากกว่า ก็สามารถสร้างความมั่งคั่งได้มากกว่า กล่าวคือ "คนรวยก็รวยขึ้น คนจนก็จนลง" เกิดเป็นปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ ทั้งในส่วนของเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๖๕๖๑ - ๒๕๘๐) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไทยให้บรรลุวิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" จึงเป็นการพัฒนาให้ประชาชนคนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข สร้างพื้นฐานการพึ่งตนเอง ลดความเหลื่อมล้ำในระดับครัวเรือน ชุมชน และส่งผลให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็ง ในการใช้ความสามารถบริหารจัดการชีวิตและบริหารจัดการชุมชน ส่งเสริมการสร้างรายได้พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ส่งเสริมความเสมอภาคและเป็นธรรม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการน้อมนำแนวพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกัน กับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในชุมชน ประเทศและภายนอกจากสังคมโลก ต่อครอบครัว การเตรียมความพร้อมแต่ละครัวเรือนให้ได้รับการพัฒนา อย่างบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา โดยสอดคล้องกับภูมิสังคมที่แต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันของปัจจัยพื้นฐาน ด้านศักยภาพ วิถีชีวิต วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ ตัวอย่าง เช่น การบริหารจัดการน้ำและพื้นที่การเกษตรด้วย "โคก หนอง นา โมเดล" ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บริหารจัดการน้ำและพื้นที่การเกษตร ผสมผสานกับภูมิปัญญาพื้นบ้านได้อย่างสอดคล้องกัน

๔. การดำเนินงาน เพื่อให้โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ทฤษฎีใหม่รูปแบบ “โคก หนอง นา” พช. อำเภอหนองหญ้าปล้อง สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นเตรียมการ

๑. ศึกษาแนวทาง วิธีการ และเป้าหมายการดำเนินงานโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ทฤษฎีใหม่รูปแบบ “โคก หนอง นา” ศึกษาองค์ความรู้ แนวคิด หลักการศาสตร์พระราชาการจัดการพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร โคก หนอง นา กรอบนโยบาย ระเบียบปฏิบัติ

๒. การเสริมสร้างสมรรถนะ กระบวนทัศน์ให้ทีมงานขับเคลื่อน โดยการนำแนวทาง วิธีการ การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ทฤษฎีใหม่รูปแบบ “โคก หนอง นา” องค์ความรู้ แนวคิด หลักการ ศาสตร์พระราชาจัดการพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร โคก หนอง นา มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ทีมงาน นำมาบูรณาการสร้างแนวทางสู่การปฏิบัติขับเคลื่อนพื้นที่เป้าหมาย

๓. ร่วมกับทีมงานเสริมสร้างกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยการนำแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาของกรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์เรียนรู้วิถีการดำรงชีพมาเชื่อมโยง มาบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ ดำเนินโครงการ ๒ ขนาด ดังนี้

๓.๑ พื้นที่ขนาด ๑ ไร่ จำนวน ๓ แปลง

๓.๒ พื้นที่ขนาด ๓ ไร่ จำนวน ๓ แปลง

๔. ร่วมกับการพัฒนาการจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยออกแบบงานตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดให้สอดคล้องกับพื้นที่ เช่น กิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่ เป็นต้น

๕. นำเสนอนายอำเภอ ประธานภาคีเครือข่าย ประธานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อขอความ อนุเคราะห์สนับสนุนช่างควบคุมงานและช่างในการกำหนดราคากลาง จัดทำคำสั่งแต่งตั้ง จัดประชุมเพื่อบูรณา การทีมในการขับเคลื่อน การกิจ งบประมาณ และเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้เกิดพลังการขับเคลื่อน

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาพื้นที่ “โคก หนอง นา” โดยใช้หลักการ ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย ปฏิบัติได้จริงและสามารถนำไปเป็น ต้นแบบในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้จริง

๒. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนเป้าหมาย “โคก หนอง นา ” วางแผนและออกแบบแปลงพื้นที่ของ ตัวเองตามภูมิสังคม ร่วมกับภาคีเครือข่าย ช่างผู้ออกแบบในพื้นที่ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสนับสนุนงบประมาณสำหรับการปรับปรุงพื้นที่เรียนรู้ชุมชน ตามจำนวนพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร โดยดำเนินการตามรูปแบบในงานปรับปรุงพื้นที่ โคก หนอง นา ขนาด ๑ ไร่ และ ๓ ไร่ ประกอบด้วย

๑) งานปรับปรุงพื้นที่ ปริมาณดินชุด จำนวน ๑,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร (๑ ไร่)

๒) งานปรับปรุงพื้นที่ ปริมาณดินชุด จำนวน ๔,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร (๓ ไร่)

๓) จัดซื้อ/จัดหาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ ตามความต้องการของครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ

๔. ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่เป้าหมาย และพัฒนาสภาพแวดล้อม ให้เป็นแหล่งเรียนรู้รูปแบบ “โคก หนอง นา ” ตามจำนวนพื้นที่

๕. พัฒนาพื้นที่ให้เอื้อต่อการใช้งาน ด้วยการนำศาสตร์พระราชาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ด้านการฟื้นฟูดิน ด้านการบริหารจัดการน้ำ ด้านการใช้ประโยชน์ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ให้เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่

๖. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรม ในพื้นที่เรียนรู้ให้เกิดความต่อเนื่อง ร่วมกับภาคีเครือข่ายการพัฒนา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน และนอกชุมชน

๗. ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้แทนครอบครัวพัฒนา ๓๐ ครัวเรือน/ครัวเรือน อื่นที่สนใจ กลุ่มองค์กรชุมชน/เครือข่ายชุมชน และหน่วยงานภาคีอื่น ๆ เชื่อมโยงกับพื้นที่ครัวเรือนเป้าหมาย พัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งเรียนรู้ “โคก หนอง นา โมเดล” ด้วยการร่วมเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ผ่านกิจกรรมเอามื้อ สามัคคี (ลงแขก)

๘. สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสาธิตการใช้ชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่แหล่งเรียนรู้ "โคก หนอง นา โมเดล" ให้เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สามารถให้บริการประชาชนได้ และรายงานผลให้จังหวัดทราบ

ขั้นตอนติดตามประเมินผลและต่อยอด

๑. ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานในทุกมิติ ตลอดทุกขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม จนสามารถบรรลุเป้าหมาย

๒. ถอดบทเรียนการดำเนินงานให้เป็นองค์ความรู้ หรือ MODEL ในการพัฒนาต่อไป

๓. สรุปผลรายงานผลการดำเนินงานต่อนายอำเภอ และผู้บังคับบัญชาตามลำดับทราบ รวมถึงนำผลการดำเนินงานแจ้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในที่ประชุมประจำเดือน

๔. การสร้างกิจกรรมเชิดชูเกียรติผู้ประสบความสำเร็จเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ สนับสนุนครัวเรือนที่เป็นต้นแบบของแต่ละตำบล ส่งเสริมให้เป็นต้นแบบของอำเภอ ประกาศยกย่อง เชิดชูเกียรติ ในการประชุมหรือการฝึกอบรมต่าง ๆ

๕. การตรวจติดตาม เพื่อกำกับการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาครัวเรือนเป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุความสำเร็จ ลงพื้นที่สม่ำเสมอ ไปพบปะให้กำลังใจ พุดคุยเพื่อค้นหาปัญหาและทางแก้ไข

๖. มอบหมายให้พัฒนาการจัดทำข้อมูลสื่อสารประชาสัมพันธ์ผลงานในระบบ ทั้ง Online และ Offline

